

2008 m. spalio 31 d.

NUOMONĖ IR PASIŪLYMAI DĖL SODROS BIUDŽETO DEFICITO FINANSAVIMO

Finansų analitikų asociacija atidžiai stebi esamą situaciją pasaulio finansų rinkose ir analizuoja jos poveikį Lietuvos finansų sistemai bei ūkio vystymuisi. Bendras ūkio vystymosi sulėtėjimas buvo lauktas, tačiau niekas nesitikėjo staigaus pinigų likvidumo sumažėjimo, kuris lemia dar greitesnį nei tikėtasi ūkio augimo lėtėjimą. Todėl šiuo metu situaciją būtina vertinti *labai realistiškai* ir padaryti *protinus* sprendimus.

Šiuo metu ypatingai svarbu leisti verslui kuo greičiau susiorientuoti stipriai besikeičiančioje eksporto rinkų situacijoje, atrasti naujus ir pasinaudoti jau turimais konkurenciniais pranašumais. Finansų sistema turi padėti verslui stiprinti savo pozicijas, užtikrindama sklandų atsiskaitymų procesą. Vyriausybė turėtų dar kartą atidžiai peržiūrėti planuojamų išlaidų prasmingumą ir biudžeto lėšas kreipti į infrastruktūrinių projektų vykdymą.

Bet kokios diskusijos ir sprendimai dėl mokesčių padidinimo prisidėtų prie tolesnio verslo klimato apsunkinimo. Didesnė mokesčių našta verslui padidins sąnaudas, sumažins jo konkurencingumą bei dar labiau pagreitins ūkio vystymosi lėtėjimo procesą. Viso to rezultatas bus toliau didėjantys Nacionalinio ir Sodros biudžetų deficitai.

Šiuo metu svarstomi du būdai Sodros biudžeto deficitui padengti – socialinio draudimo mokesčių padidinimas bei visų ar dalies lėšų, skirtų pervesti į privačius pensijų fondus, nukreipimas Sodros deficitui dengti. Neilgai trukus ateis laikas spręsti ir valstybės bei savivaldybių biudžetų deficito finansavimo klausimą. Todėl manome, kad šias problemas reikia spręsti kompleksiskai ir jau dabar.

Norime atkreipti Jūsų dėmesį, kad Sodros deficito dengimas iš privačių pensijų fondų yra tolygus mokesčių padidimui vietoje didesnės pensijos tai gyventojų grupei, kuri galvoja apie savo ateitį ir dalį Sodros įmokų investavo. Tiesioginis lėšų atitraukimas iš pensijų fondų lems:

- per 30 metų laikotarpį sukauptą 2 mlrd. Lt valstybės skolą be palūkanų 937 tūkst. pensijų fondo dalyvių arba 72% šiuo metu dirbančių žmonių. Jei šios lėšos būtų investuotos su vidutine 5% metine grąža, po 30 metų jos sudarytų 8,6 mlrd. Lt;
- visišką nepasitikėjimą Sodra ir Valstybe 72% Lietuvos dirbančiųjų, kurie buvo apsisprendę dalyvauti pensijų sistemos reformoje, bei paskatins slėpti dalį pajamų;
- reikšmingą šalies patikimumo ir skolinimosi sąlygų tarptautinėse rinkose pablogėjimą;
- teisinius procesus ir po kelerių metų tikėtiną teismo sprendimą, grąžinti pinigus žmonėms.

Siūlome:

- Sodros biudžeto trūkumui finansuoti **išleisti Vyriausybės skolos vertybinius popierius, kurių dalį** galėtų išpirkti privatūs pensijų fondai. Šis skolinimasis turėtų būti laikinas iki tol, kol ūkis vėl įžengs į sparčios plėtros ciklą.
- Finansiniai padėčiai pagerėjus, **po 3-5 metų, Sodra vėl turėtų kaupti rezervą**. Vyriausybė turėtų **griežtai atsisakyti pagundos naudoti tą rezervą naujoms išmokoms formuoti**, kadangi artės kitas ekonomikos vystymosi lėtėjimo ciklas ir jam privaloma ruoštis iš anksto.
- **Būtina peržiūrėti Sodros išmokų tikslingumą ir kai kurių išmokų atsisakyti**. Tai būtų logiškas sprendimas sparčiai lėtėjant ūkio vystymuisi.
- **Būtina peržiūrėti visų biudžetinių įstaigų veiklos sąnaudų tikslingumą ir kai kurių išlaidų atsisakyti**. Tai šiuo metu intensyviai daro verslo įmonės, todėl tai turėtų daryti ir biudžetinės įstaigos.

Esame pasirengę išsamiai atsakyti į Jūsų klausimus.

pagarbiai,
Finansų analitikų asociacija